

Sprawozdanie Karkonoskiego Sejmiku Osób Niepełnosprawnych z realizacji Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych DOMINO III w roku 2014 r.

1. Kształtowanie pozytywnego wizerunku osoby niepełnosprawnej w społeczeństwie.

1.1. Kształtowanie wolnego od stereotypów wizerunku osoby niepełnosprawnej.

- a) W roku 2014 Karkonoski Sejmik Osób Niepełnosprawnych w Jeleniej Górze kontynuując siedmioletnią tradycję tym razem wspólnie z partnerami – organizacje pozarządowe z Cieszyna i Gorzowa Wielkopolskiego - wydał 8 numerów **Biuletynu Integracyjnego "Niepełnosprawni TU i TERAZ"** w nakładzie 7000 egzemplarzy każdy, w formacie A4, o objętości stron 28 na papierze kredowym (razem 56 000 egzemplarzy). Wydano numery: majowy, czerwcowy, lipcowy, sierpniowy, wrześniowy, październikowy, listopadowy i grudniowy. Wszystkie numery Biuletynu są również dostępne na stronie internetowej www.kson.pl. Sejmik. Środki zaplanowane do wydatkowania w 2014 roku wyniosły: **268 476,00 PLN** (z czego 1450,00 PLN stanowił finansowy wkład własny i na 16 800,00 PLN wyceniona została praca wolontariuszy). Przy obsłudze gazety pracowało 10 wolontariuszy i 20 osób zatrudnionych na podstawie umów cywilnoprawnych (głównie autorzy tekstów). Biuletyn dystrybuowany był za pośrednictwem kościołów i parafii, ośrodków zdrowia, szpitali, aptek, sklepów wielkopowierzchniowych, urzędów miast i gmin oraz organizacji pozarządowych.

Adresatami Biuletynu były w szczególności osoby niepełnosprawne, ich rodziny, opiekunowie, przyjaciele. Dodatkowo, celem dotarcia do czytelników spoza wskazanych obszarów, wydawany był e-Biuletyn. Dane ze statystyk wejść na stronę internetową to średnio 500 osób dziennie. E-biuletyn poruszał te problemy, które z uwagi na objętość biuletynu, nie mogły być tam zamieszczone.

Biuletyn wpływał na integrację społeczną poprzez przedstawienie rzeczywistego wizerunku osób niepełnosprawnych z uwzględnieniem następujących działów tematycznych:

- wydarzenia (przegląd wydarzeń),
- porady medyczne i nowinki medyczne,
- prezentacja dokonań organizacji działających na rzecz integracji osób niepełnosprawnych ze szczególnym uwzględnieniem województwa: dolnośląskiego, śląskiego i lubuskiego,
- z redakcyjnej poczty (listy od czytelników),
- turystyka, sport, kultura, szkolnictwo, zatrudnienie,

- codzienne sprawy osób niepełnosprawnych.

Istotnym podkreślenia jest fakt, że większość dziennikarzy piszących na potrzeby Biuletynu wywodzi się ze środowisk osób niepełnosprawnych i grup z tym środowiskiem związanych.

- b) Dnia 4 grudnia 2014 r. zorganizowano **IV Karkonoską Biesiadę Integracyjną pn. „Spotkajmy się mimo wszystko”** połączoną z obchodami **Międzynarodowego Dnia Osób Niepełnosprawnych i Dnia Wolontariusza**. W biesiadzie wzięło udział **53 osoby niepełnosprawne, ich opiekunowie i wolontariusze** oraz zaproszeni goście – razem **88 osób**, a wśród nich m. in. Przewodniczący Rady Miejskiej Leszek Wrotniewski oraz 8 radnych Rady Miejskiej Jeleniej Góry, przedstawiciele służby zdrowia, przedsiębiorcy.

W trakcie biesiady osobom szczególnie zasłużonym dla środowiska osób niepełnosprawnych nadano tytuły Ambasadora Ludzi Otwartych Serc. W roku 2014 uhonorowani zostali: ks. Kubek (ks. Marian Matula), Rotary Club – Jelenia Góra, Rotary Club – Karpacz – Karkonosze, Rotary Club – Jelenia Góra – Cieplice, Redakcja Jelonka.com, TV DAMI.

Po zakończeniu części oficjalnej każdy z uczestników otrzymał poczęstunek, a po krótkiej przerwie rozpoczęła się część artystyczna.

Koszt realizacji tego przedsięwzięcia wyniósł **5 300,00 PLN** (wartość dofinansowania 3 100,00 PLN – PFRON – Miasto Jelenia Góra, udział własny KSON 2 200,00 PLN).

- c) W roku 2014 już po raz szósty KSON przeprowadził kampanię informacyjno-edukacyjną (skierowaną w szczególności do mieszkańców Jeleniej Góry) na rzecz kształtowania prawidłowego wizerunku osoby niepełnosprawnej. Cel ten został osiągnięty poprzez realizację i emisję audycji pn. **„Karkonoska Telewizja Integracyjna: przez media do integracji”**, która to audycja stanowiła swoistą platformę łączącą świat osób pełno- i niepełnosprawnych, a przez to wpłynęła na poprawę integracji społecznej i zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych. Wartość zrealizowanego projektu dofinansowanego ze środków **Miasta Jelenia Góra to 11 590,00 PLN** (1 200,00 PLN wkład własny finansowy, a na 1 190,00 PLN wyceniono pracę wolontariuszy).

Rezultatami kampanii było:

- realizacja 2 emisji pn. „Karkonoska Telewizja Integracyjna” i 14 emisji audycji na antenie TV „DAMI”;
- dystrybucja (m. in. do JST, NGO jako przykłady dobrych praktyk organizacji pozarządowej we współpracy z Miastem i komercyjną telewizją) 50 płyt DVD z nagraniem programów KTI i informacjami (broszura) dotyczącymi zadania.

Audycje KTI na tyle zakorzeniły się w świadomości mieszkańców Jeleniej Góry jako platforma informacyjna, że zarówno Telewizja DAMI jak i Sejmik otrzymywały liczne prośby o wznowienie obecności na antenie TV DAMI tego pożytecznego programu. Z tego powodu z własnych środków Sejmik sfinansował trzecią edycję, która wyemitowana została w grudniu 2014 r.

Ponadto warto odnotować, że kampania spowodowała poprawę integracji społecznej, przeciwdziałanie dyskryminacji osób niepełnosprawnych oraz utrzymanie potencjału uczestników dotychczasowej edycji warsztatów dziennikarskich organizowanych przez KSON, którzy w znacznej mierze uczestniczyli w przygotowaniu audycji. Dodatkową wartością było zwiększone zainteresowanie osób niepełnosprawnych członkostwem w organizacjach pozarządowych wspierających osoby niepełnosprawne, które działają na terenie naszego regionu.

- d) Niezmiennie od 5 lat w zasadzie wszystkie organizacje członkowskie KSON biorą udział w akcji edukacyjnej w szkołach przybliżającej problemy empatii, integracji i wolontariatu uczniom szkół ziemi jeleniogórskiej. W roku 2014 odbyliśmy 3 spotkania w formie warsztatów na terenie gimnazjów powiatu jeleniogórskiego.

W akcji tej przedstawiciele takich organizacji inwalidzkich jak: Stowarzyszenie Inwalidów Wzroku, Stowarzyszenie Niedosłyszących „Lira”, Karkonoskie Stowarzyszenie Osób Laryngektomowanych, Klub Sportowy „Victoria”, Stowarzyszenie Diabetyków każdorazowo w ciągu dwóch godzin lekcyjnych spotykali się z grupą od 100 do 120 uczniów. Mówili o rodzajach niepełnosprawności, przyczynach ich powstawania, profilaktyce i rehabilitacji. Mówiono także o najnowszych zdobyczach medycyny i metodach rewalidacji. W spotkaniach wzięło udział ponad 200 uczniów i 15 niepełnosprawnych prelegentów.

Po raz pierwszy zorganizowano takie spotkanie dla przewodników po HSK Julia w Piechowicach przygotowując tym samym przewodników do trudnej roli objaśniania niewidomym i słabowidzącym o produkcji tego zakładu.

- e) W grudniu 2014 roku Sejmik po raz czternasty zorganizował **„Integracyjne Spotkanie Opłatkowe”**. Projekt został dofinansowany ze środków **PFRON pozostających w dyspozycji Miasta Jelenia Góra w kwocie 600,00 PLN, a 400,00 PLN wyniósł wkład finansowy KSON (łącznie 1000,00 PLN)**.

W spotkaniu wzięło udział ok. 50 osób współpracujących z Sejmikiem oraz działających na rzecz osób z niepełnosprawnością, którzy mieli okazję złożyć sobie życzenia i podzielić się opłatkiem.

Uroczystość została poprzedzona zaprezentowaniem jasełek przez dzieci z zaprzyjaźnionego Przedszkola nr 14 w Jeleniej Górze oraz złożeniem życzeń zebranych przez ks. prałata Czesława Włodarczyka oraz ks. Krzysztofa Kowalczyka – kapelana środowiska osób niepełnosprawnych.

- f) W styczniu 2014 r. członkowie organizacji KSON wzięli udział w tradycyjnym szóstym już spotkaniu opłatkowym organizowanym przy współudziale Duszpasterstwa Osób Niepełnosprawnych pod kierownictwem ks. Bp. Marka Mendyka i kapelana środowiska ks. Krzysztofa Kowalczyka. W opłatku wzięło udział ponad 400 osób, a część z nich spotkała się także na Agapie w wielofunkcyjnej sali parafialnej.

1.3. Uświadomienie osobom niepełnosprawnym przysługujących im praw i obowiązków.

- a) W ramach działalności **punktu informacji dla osób niepełnosprawnych** (prowadzonego przez KSON tradycyjnie od 13 lat) w 2014 roku po raz kolejny przeprowadzono projekt pn. „**Międzyregionalne Centrum Informacji i Wsparcia Osób Niepełnosprawnych**”. Łączna kwota projektu to **1 207 915,12 PLN**, z czego **1 138 965,08 PLN** to kwota dofinansowania ze środków PFRON; **2 038,04 PLN** to wkład własny finansowy KSON; a **66 912,00 PLN** to kwota na jaką wyceniona została praca wolontariuszy.

W zakresie działalności merytorycznej w Międzyregionalnym Centrum Informacji i Wsparcia Osób Niepełnosprawnych, zgodnie z założeniami projektowymi prowadzono:

- **Centrum Informacji w Jeleniej Górze oraz Punkty Informacji** w Bydgoszczy, Cieszynie, Gorzowie Wielkopolskim, Zielonej Górze, Krakowie, Szczecinie i Toruniu. Punkty Informacji prowadzone były w ramach działalności Biur Regionalnych KSON. Biura te powstały m. in. w wyniku wspieranej przez PFRON działalności na rzecz próby ujednoczenia procedur i zasad dotyczących osób niepełnosprawnych w gminach, powiatach i województwach. Dotychczas nawet w obrębie jednego województwa istnieje kilka systemów rozwiązywania problemów ON, począwszy od zasad wykorzystywania Europejskiej Karty Parkingowej do zróżnicowanych zasad dofinansowania turnusów rehabilitacyjnych. Zatrudnieni doradcy CIWON wstępnie diagnozowali problem, z jakim zgłasza się uczestnik, analizowali jego bieżącą sytuację, udzielali informacji i porad, ew. kierowali do specjalisty (prawnik, psycholog, psychoonkolog, doradca socjalny, Rzecznik). Doradcy także podejmowali interwencje oraz monitorowali skutki pomocy. W ramach działań wolontaryjnych prowadzono niezbędną dokumentację Punktu, obsługę

kancelaryjną, wolontariusze aktywnie włączali się także w działania promocyjne. Do najczęściej poruszanych problemów należały: sprawy dotyczące nierespektowania przepisów obejmujących szczególne uprawnienia z tytułu posiadania statusu osoby niepełnosprawnej, sprawy mieszkaniowe, problemy dotyczące miejsc pracy i przypadki nieprzestrzegania prawa pracy przez pracodawców oraz sprawy związane z dofinansowaniem do różnych form rehabilitacji osób niepełnosprawnych, a także porady o charakterze pomocy w rozwiązywaniu problemów życiowych. Doradcy w takich sytuacjach starali się rozwiązywać problemy bezpośrednio z instytucją, której to dotyczyło. W większości przypadków było to skuteczne. Jednak gdy ta metoda zawodziła, zainteresowani uczestnicy kierowani byli np. na dyżury interwencyjne radnych Rady Miejskiej dyżurujących w KSON. Dodatkowo, w sprawach o charakterze ponadregionalnym zainteresowani kierowani byli na dyżury poselskie do Społecznych Biur Poselskich znajdujących się w siedzibie KSON.

Porady udzielane były także za pośrednictwem **bezpłatnej infolinii**, która czynna była w dni robocze od 9.00-16.00. Na stronie www.kson.pl umieszczane były aktualności oraz informacje o formach pomocy oferowanej w ramach Centrum wraz z aktualnymi godzinami dyżurów i danymi kontaktowymi. Dzięki rozpropagowaniu działalności infolinii doradcy starali się rozwiązywać istniejące problemy w trakcie bezpośrednich rozmów z uczestnikami, a także w trakcie rozmów z miejscowymi instytucjami pomocowymi. Dodać należy, że działaniem tym objęto osoby i instytucje z terenu całej Polski. Ogólna liczba porad udzielonych w ramach projektu to 33 301. W regionie jeleniogórskim z usług MCIWON skorzystało 3477 osób.

-
- b) W listopadzie 2014 roku w Karkonoskim Sejmiku Osób niepełnosprawnych utworzono **Społeczne Biuro Europosłanki Lidii Geringer de Oedenberg**. Motywem utworzenia tej placówki było zainteresowanie europosłanki problemami osób starszych i niepełnosprawnych, a Sejmik ma w tym względzie dużą wiedzę popartą informacjami przychodzącymi z 8 biur regionalnych funkcjonujących na terenie kraju.

Biuro jest czynne w **każdy poniedziałek w godz. od 12:00 do 14:00, a w 2014 roku obsługiwali je społeczni asystenci: Kamila Kurczewska i Tadeusz Smoliński**. W biurze można uzyskać informacje nie tylko dotyczące aktualnych prac Parlamentu Europejskiego we wszystkich interesujących mieszkańców dziedzinach, ale także zaopatrzyć się w niezbędne materiały i wydawnictwa informacyjne.

2. Zwiększenie dostępu do dóbr i usług umożliwiających pełne uczestnictwo w życiu społecznym i kulturalnym.

2.1. Aktywizowanie osób niepełnosprawnych poprzez likwidację barier transportowych.

a) Sejmik w 2014 roku kontynuował analizę funkcji miejscowości w zakresie usuwania barier. Przeprowadzono kolejne monitoringi w zakresie:

Komunikacji:

- funkcjonowania sygnalizatorów na przejściach ulicznych z konkluzją, że nastąpiła wyraźna poprawa funkcjonowania sygnalizatorów w stosunku do roku 2012 i 2013, jest jeszcze kilka newralgicznych punktów miasta (skrzyżowanie Wolności z Morcinka, Pl. Niepodległości i Pl. Wyszyńskiego, skrzyżowanie Sudeckiej z Wojska Polskiego) problem dotyczy zbyt krótkich czasów wyświetlania sygnału zielonego, który uniemożliwia bezpieczne opuszczenie pasów przez osoby starsze i niepełnosprawne. Nadal środowisko osób niepełnosprawnych oczekuje bardziej skutecznych dźwiękowych sygnalizatorów ulicznych wyposażonych w komunikaty głosowe (zamiast sygnałów dźwiękowych);

- poddano analizie prawidłowość wykorzystania niskopodłogowych autobusów. W efekcie stwierdzono, że cały tabor autobusowy MZK wymieniony został na pojazdy przystosowane do obsługi osób niepełnosprawnych. Zdarzające się przypadki niewłaściwego funkcjonowania komunikatorów głosowych spowodowane są jak to wyjaśnia MZK przebudową systemu związaną z wprowadzeniem biletomatów. Sytuacja powinna się unormować w I półroczu bieżącego roku. Wprowadzone również będą wg zapewnień MZK czytelne zasady obsługi biletomatów przez niewidomych i niedowidzących przy alternatywnym zachowaniu możliwości zakupu tradycyjnego biletu;

- odnotowujemy poprawę w zakresie zatoczek autobusowych, bo do przebudowania została jedna znajdująca się przy ul. Różyckiego koło sklepu Żabka w sposób umożliwiający bezkolizyjne korzystanie z autobusów niskopodłogowych, sytuacja ta nie zmieniała się od lat poprzednich;

W roku 2014 kontynuowaliśmy monitoring dostępności osób niepełnosprawnych do innych środków komunikacji tj. PKP, PKS, prywatni przewoźnicy (busy). I tak:

- dworzec kolejowy PKP w swej części kasowej i restauracyjnej uwzględnia potrzeby osób niepełnosprawnych. Szynobusy, w przeciwieństwie do starych wagonów, umożliwiają swobodny dostęp wózkowiczom do przedziału z poziomu peronu. Nie ma niestety

bezbarierowego połączenia między peronami, a na 1 peron trzeba przejechać przez tory kolejowe (w czym po uprzednim zgłoszeniu, pomaga wyznaczony pracownik PKP);

- w związku z budową galerii handlowej i zmianą lokalizacji dworca PKS sytuacja pasażerów, a szczególnie niepełnosprawnych pasażerów jest zdecydowanie pogorszona. Trzeba mieć nadzieję, że nowa inwestycja uwzględni potrzeby osób z niepełnosprawnością i realizowana będzie w myśl zasady planowania uniwersalnego;

- w roku 2014 nie odnotowaliśmy ani jednego zgłoszenia odmowy przewozu psa przewodnika osoby niewidomej ani problemów z jej obsługą w sklepach wielkopowierzchniowych.

2.2. Przystosowanie przestrzeni „powszechnej dostępności” do potrzeb osób niepełnosprawnych.

a) W 2014 roku udało się w siedzibie KSON przeprowadzić szereg remontów powodujących, że budynek przy ul. Osiedle Robotnicze 47 A stał się praktycznie bezbarierowy. Od początku tego roku osoby niepełnosprawne poruszające się na wózkach inwalidzkich mogły korzystać z wybudowanego podjazdu. Ponadto wykonano podobny podjazd umożliwiający tej grupie osób dotarcie na podwórze rekreacyjne. Wyremontowano także toalety oraz główny hol w budynku. Usunięto wszelkie progi w obiekcie. W omawianym okresie z własnych środków Sejmik przeznaczył kwotę ponad 10000,00 PLN na poprawę warunków eksploatacyjnych w obiekcie dzierżawionym od miasta.

b) Sejmik zorganizował dofinansowaną ze środków **Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego konferencję pn. „Dostępność turystyki dla osób niepełnosprawnych”**. Głównym celem zadania publicznego było **zdiagnozowanie stanu dostępności turystyki dla osób niepełnosprawnych i starszych w świetle praw określonych przez Konwencję ONZ oraz strategię Unii Europejskiej**.

Cel ten został zrealizowany poprzez przeprowadzenie konferencji, która odbyła się **23 września 2014 r. w Hotelu Gołębiowski w Karpaczu**.

Dzięki realizacji tego zadania publicznego poruszono ważny problem w kwestii aktywności osób niepełnosprawnych, mianowicie poziom ich dostępności do dóbr i usług turystycznych oraz możliwość zwiększania zakresu tej dostępności.

W konferencji wzięli udział przedstawiciele PFRON, Sejmiku Województwa Dolnośląskiego, władz samorządowych, przedstawiciele biznesu oraz organizacji pozarządowych zajmujących się różnymi rodzajami i typami niepełnosprawności, jak i same osoby niepełnosprawne.

Wszyscy wyżej wymienieni doszli do wniosku, że przez ostatnie lata mieliśmy do czynienia ze wzrostem dostępności osób niepełnosprawnych do dóbr i usług turystycznych było to możliwe m. in. dzięki zaangażowaniu środków europejskich, wzrostowi świadomości decydentów w zakresie choćby planowania uniwersalnego czy zwiększeniu aktywności organizacji obywatelskich działających na rzecz osób z niepełnosprawnością.

Głównymi wyzwaniem, z jakimi należy się zmierzyć są: dalsza likwidacja barier architektonicznych w obiektach turystyczno-rekreacyjnych, dostosowywanie tras i ścieżek rekreacyjnych do potrzeb osób z niepełnosprawnością, uświadamianie przedsiębiorcom korzyści wynikających z dostosowywania swojej oferty dla tego środowiska oraz przede wszystkim bariery leżące w świadomości samych inwalidów.

W trakcie konferencji reprezentanci wielu środowisk uświadomili sobie zatem, jaka jest ich rola w procesie zwiększania dostępności turystyki dla osób niepełnosprawnych. Jednym z pozytywnych akcentów realizacji tego zadania było wystąpienie pana Jerzego Pokoja, który zaapelował do prezesa KSON oraz przedstawicieli Karkonoskiego Parku Narodowego, by wszyscy wspólnie poczynili kroki, mające na celu otwieranie kolejnych górskich tras turystycznych dla osób niepełnosprawnych.

W konferencji w Karpaczu udział wzięło **50 osób**. W związku z tym, że była ona transmitowana także on-line liczba widzów, którzy obejrzel relację wyniosła ponad 2000.

Koszt realizacji tego projektu to: **11 589,98 PLN**, z czego **9 989,98 PLN**, to dofinansowanie ze środków **Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego**, a **1 600,00 PLN** to finansowy wkład Sejmiku.

c) Sejmik w 2014 r. kontynuował monitoring w zakresie przystosowywania przestrzeni do potrzeb osób z niepełnosprawnością. I tak:

- dysponujemy informacjami o dostępie do placówek służby zdrowia, w tym gabinetów stomatologicznych z konkluzją, że większość obiektów jest dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych, ale z uwagi na brak odpowiednio przygotowanych diabetologów dzieci i kobiety ciężarne muszą poddawać się konsultacji w ośrodkach diabetologicznych Wrocławia z wszystkimi tego konsekwencjami. Podobna sytuacja dotyczy neurologicznych zabiegów rehabilitacyjnych dla dzieci, które w tych prawach muszą dotrzeć do placówek wrocławskich;

- pod kątem dostępności analizowaliśmy placówki kultury, kościoły i inne obiekty użyteczności publicznej łącznie z Urzędem Miasta i urzędami gmin z konkluzją, że sytuacja w tej mierze w porównaniu z latami ubiegłymi nie uległa istotnej poprawie;
- do budżetu miasta na ręce prezydenta złożono wniosek o uwzględnienie w wydatkach w 2015 roku kwot na zabezpieczenie najbardziej niezbędnych elementów infrastruktury miasta, które powodują trudność w poruszaniu się osób niepełnosprawnych. Złożyliśmy również propozycję opracowania „mapy barier w mieście”, która może być podstawą do planowania działalności w tym zakresie, po raz kolejny propozycje te nie zostały jednak uwzględnione w budżecie.

Respektowanie Europejskiej Karty Parkingowej:

Nowe unormowania prawne związane z wydawaniem kart parkingowych, a szczególnie wydłużenie ważności starych kart do czerwca 2015 r. w chwili obecnej nie przyniosły spodziewanych efektów. Zmienić się to powinno po czerwcu 2015 r., gdy liczba wydanych Europejskich Kart Parkingowych zostanie wydatnie zmniejszona, co spowoduje, że wyznaczone dla niepełnosprawnych parkingi winny odpowiadać rzeczywistym potrzebom.

Spodziewać się należy także, że wyeliminowana zostanie grupa osób korzystająca z kart w sposób nieuprawniony.

Wspomnieć należy, że bardzo restrykcyjne zasady wydawania kart powodują często uzasadnione niezadowolenie dotychczasowych ich posiadaczy – autentycznie osób dotkniętych przez los.

Sytuację monitorować będziemy w roku 2015.

Europejska Legitymacja Osoby Niepełnosprawnej (ELON):

Nadal wzrasta zainteresowanie ELON czyli dokumentem w formie plastikowej identyfikującym jej posiadacza (w czterojęzycznej wersji), który stosowany jest od września 2010 r. Praktyka wykazała ogromną przydatność tego dokumentu w sytuacjach kryzysowych, szczególnie przy pobytach osób niepełnosprawnych za granicą. Coraz większa liczba niepełnosprawnych zabiega o pozyskanie takiej legitymacji. Trwają prace i uzgodnienia zmierzające do upowszechnienia takiej legitymacji we wszystkich krajach UE dla 80 mln niepełnosprawnych Europejczyków. Coraz więcej użytkowników wydanych legitymacji pisze o ogromnej ich przydatności.

Nawiązaliśmy również w tej sprawie kontakt z biurem Viviane Reding komisarz UE ds. sprawiedliwości, praw podstawowych i obywatelstwa, które potwierdziło, że prace w zakresie wydania takiej legitymacji są w toku.

Sprawą unormowania uprawnień osób niepełnosprawnych w Europie także w kontekście ich legitymizacji zajęła się pani europoseł Lidia Geringer de Oedenberg.

Podobne prace trwają w komisjach sejmowych, których efektem ma być legitymacja osoby niepełnosprawnej zawierająca niezbędne informacje o grupie niepełnosprawności, co ma wpływ na stosowanie ulg w różnych dziedzinach życia.

3. Zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do kształcenia i podnoszenia kwalifikacji.

3.1. Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych w dostępie do edukacji.

- a) W 2014 roku kontynuowano analizę placówek oświaty na terenie miasta, z których większość - z wyjątkiem Karkonoskiej Państwowej Szkoły Wyższej, Zespołu Szkół Elektronicznych i Gimnazjum nr 3 przy ul. Grunwaldzkiej, Zespołu Szkół Ogólnokształcących i Technicznych przy Al. Jana Pawła II, Szkoły Podstawowej nr 8 oraz Zespołu Szkół i Placówek Specjalnych przy ul. Kruszwickiej oraz Wydziału Ekonomii, Zarządzania i Turystyki - posiada bariery architektoniczne.
- b) W roku 2014 kontynuowano cykl spotkań zmierzających do wyrównania szans uczniom szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, w których brał udział Naczelnik Wydziału Edukacji i Sportu – Paweł Domagała. Działania te zmierzają głównie do zapewnienia bezpieczeństwa i podniesienia efektów dydaktycznych niepełnosprawnym uczniom tych szkół głównie przez upowszechnianie roli nauczyciela wspomagającego. W polityce Wydziału Edukacji i Sportu zapewniono dwa lata temu równy dostęp uczniom niepełnosprawnym do szkół wszelkiego typu, choć jeszcze w roku 2012 zdarzały się przypadki odmów przyjęcia ucznia z uwagi na jego niepełnosprawność.
- c) W roku 2014 odbyły się trzy spotkania panelowe poświęcone niepełnosprawnym uczniom z udziałem rodziców, dyrektorów szkół i przedszkoli, pedagogów, nauczycieli i organizacji pozarządowych ze Stowarzyszeniem Rodziców Dzieci Niepełnosprawnych „ŚWIATEŁKO” koordynującym te sprawy.

- d) Nadal dużą popularnością cieszy się opracowane w 2011 roku Vademecum dla rodziców i nauczycieli, w którym krok po kroku wskazano zasady postępowania z uczniem niepełnosprawnym w szkole. Vademecum umieszczone jest na stronie internetowej KSON.
- e) KSON ma swojego przedstawiciela p. Ewę Kaźmierczak-Wojtasiewicz w Radzie Rodziców funkcjonującej przy MEN. Pani Ewa Kaźmierczak-Wojtasiewicz wspólnie z zarządem stowarzyszenia „ŚWIATEŁKO” w roku 2013 rozpoczęły prace zmierzające do zorganizowania konferencji w II kwartale 2014 r. w sprawie systemu szkolenia zawodowego młodzieży niepełnosprawnej. Patronat nad tym przedsięwzięciem objęło Ministerstwo Edukacji Narodowej. Pani Ewa Kaźmierczak-Wojtasiewicz została członkiem Zarządu KSON i koordynuje kwestie dotyczące niepełnosprawnej dzieci i młodzieży w placówkach oświatowych. Obecnie koncentrujemy się na przygotowaniu drugiej konferencji nt. szkolnictwa zawodowego jako szansy zatrudnienia dla osób z niepełnosprawnością. Konferencja ma się odbyć w czerwcu 2015 r.
- f) Nadal niestety występują duże problemy z zabezpieczeniem różnych form wypoczynku (ferie zimowe, półkolonie letnie) dla dzieci z niepełnosprawnością. Organizatorzy tych form wypoczynku zdają się nie dostrzegać potrzeb około 20 rodziców/opiekunów takich dzieci w mieście, skutkiem czego w budżetowaniu tych zadań przez miasto i powiat nie uwzględniono kosztów związanych z obecnością w czasie tych zajęć nauczyciela wspomagającego. Sytuację ratowała grupa wolontariuszy KSON, którzy towarzyszyli dzieciom niepełnosprawnym w czasie zajęć, zaś koszty dojazdu ponoszone były przez rodziców oraz Karkonoski Sejmik Osób Niepełnosprawnych. Warto zaznaczyć, że w sprawie tej, mimo licznych interwencji Społecznego Rzecznika Osób Niepełnosprawnych oraz radnych Rady Miejskiej, od kilku lat nie podjęto żadnych kroków naprawczych. Zaś rodzice i opiekunowie widząc bezskuteczność swoich interwencji, zabezpieczają wypoczynek swoim dzieciom we własnym zakresie, nie zgłaszając tego do szkół.

4. Stworzenie osobom niepełnosprawnym możliwości samodzielnego funkcjonowania.

4.1. Poprawa sytuacji socjalno-bytowej osób niepełnosprawnych i ich rodzin.

- a) W Sejmiku funkcjonuje **Społeczny Rzecznik Osób Niepełnosprawnych Ziemi Jeleniogórskiej** interweniujący w przypadkach konieczności rozwiązywania trudnych problemów osób niepełnosprawnych, starszych i zagrożonych społecznym wykluczeniem. W roku 2014 do biura Rzecznika zgłosiły się 103 osoby z problemami dotyczącymi całych rodzin, a interwencje

w ich sprawach wspierali prawnicy w ramach akcji pro bono, psycholodzy, radni Rady Miejskiej oraz w szczególnych przypadkach posłowie społecznych biur poselskich działających przy Sejmiku.

Rzecznik interweniował również w sprawach orzeczonych i egzekwowanych eksmisji, jednakże tylko w tych przypadkach, gdy zaległości płatnicze z tytułu niepłaconego czynszu były wynikiem niewydolności ekonomicznej spowodowanej na skutek utraty pracy, wypadku, choroby.

W roku 2014 największa liczba interwencji dotyczyła właśnie spraw mieszkaniowych. W związku z tym zasadnym byłoby zastanowienie się nad gospodarką mieszkaniową prowadzoną przez miasto szczególnie w zakresie osób z niepełnosprawnością, dla których często zbyt niski standard proponowanych lokali zamiennych bądź socjalnych jest ogromnym problemem i rodzi szereg komplikacji związanych z normalnym codziennym funkcjonowaniem. To problem społeczny wymagający określonej polityki samorządu miejskiego także w zakresie podjęcia inicjatywy budownictwa chronionego. Wiele miast w Polsce o podobnym charakterze jak Jelenia Góra uporały się z tym problemem, a dobre praktyki mogłyby wpłynąć na urzeczywistnienie marzeń osób niepełnosprawnych o własnym kącie.

b) W roku 2014 Sejmik wspierał także organizację wydarzeń o charakterze charytatywnym. W tym okresie wsparto m. in. sztab Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy oraz realizację projektu SZLACHETNA PACZKA na terenie Jeleniej Góry i okolic.

c) Od 2004 roku **Sejmik posiada status OPP** i na tej podstawie uprawniony jest do zbierania odpisów 1% podatku od osób fizycznych. W 2014 roku za rok 2013 – ponad 1500 darczyńców przekazało swój podatek wskazując Sejmik jako beneficjenta lub zaznaczając w dyspozycji darowizny osobę, którą zamierzają wesprzeć. Zebraliśmy w ten sposób **90 671,44 PLN**. Przekazując zgodnie z wolą darczyńców w całości, bez potrąceń **84 393,36 PLN** dla 20 potrzebujących osób niepełnosprawnych i 1 osoby prawnej. Pozostała kwota zasilła cele statutowe KSON.

5. Tworzenie aktywnych form rehabilitacji zawodowej.

5.2. Tworzenie warunków do powstawania i utrzymania miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych.

a) Sejmik od 9 lat prowadzi **Spółeczną Agencję Zatrudnienia (SAZ)**, której efekty działania w roku 2014 przedstawiły się następująco:

- w bazie zarejestrowanych jest 711 niepełnosprawnych osób poszukujących pracy,
- 4 osoby w roku 2014 uzyskało zatrudnienie.

Sytuacja w SAZ KSON jest odzwierciedleniem rynku pracy nadal ograniczonego dla ON, szczególnie ze stopniem lekkim. Dużym problemem jest zabezpieczenie pracy dla ON z wyższym i średnim wykształceniem (po chorobach lub wypadkach) w bardziej ambitnych zawodach. W roku 2014 wypracowano wspólnie z jedną z liczących się prywatną siecią hoteli oraz Polską Akademią Gościnności system zatrudnienia dla 24 osób niepełnosprawnych o wyższym i średnim wykształceniu ze znacznym i umiarkowanym stopniem w zawodach usług gościnnych. Wniosek taki został dofinansowany przez PFRON i realizowany będzie w roku 2015.

- b) W roku 2014 nadal funkcjonowała sala komputerowa KSON, w której prowadzono kursy dla 60-osobowej grupy niepełnosprawnych i seniorów na zasadzie odpłatnej działalności statutowej.

6. Współpraca przy budowie kompleksowego systemu rehabilitacji leczniczej.

6.2. Wspieranie wczesnej interwencji.

- a) W 2014 roku w celu przybliżenia poprawienia dostępności placówek medycznych dla mieszkańców Miasta i regionu KSON w ramach Tygodnia Organizacji Pozarządowych w Jeleniej Górze przeprowadził już po raz trzeci wspólne z Karkonoskim Centrum Medycznym „Tydzień Profilaktyki Nowotworowej”. Przez cały październik 2014 r. lekarze KCM w ramach tej akcji przyjęli ponad 400 pacjentów.
- b) Przez cały 2014 r. w Sejmiku funkcjonowało „**Karkonoskie Centrum Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych**”. Placówka ta począwszy od 1 stycznia 2014 roku rozpoczęła swoje działanie. Zespół składał się z wolontariuszy: psychologa, logopedy, psychoonkologa, pedagoga, rehabilitanta i lekarza medycyny. Placówka funkcjonowała wg harmonogramu dyżurów poszczególnych specjalistów uzupełniając zapotrzebowanie na tego typu usługi.

7. Aktywne zaangażowanie organizacji osób niepełnosprawnych w kreowanie polityki społecznej na rzecz osób niepełnosprawnych.

7.1. Zintegrowanie i wzmocnienie organizacji działających w imieniu i na rzecz osób niepełnosprawnych.

- a) Na przestrzeni 2014 roku Sejmik wzmocnił swój potencjał organizacyjny, przyjmując 3 nowe organizacje: **Stowarzyszenie Jeleniogórska Promenada Bobru, Stowarzyszenie Senior 60**

oraz Karkonoską Akademię Aktywnych Seniorów w poczet członków zwyczajnych KSON. Zwiększyła się też liczba interesantów niezrzeszonych osób niepełnosprawnych korzystających z pomocy Sejmiku.

- b) Sejmik funkcjonuje również w ramach **Karkonoskiej Koalicji Organizacji Pozarządowych**, której działania przyczyniają się do zwiększenia świadomości obywatelskiej. KSON był współorganizatorem 1 **debaty społecznej podsumowującej kadencję Prezydenta i Radnych Rady Miejskiej Jeleniej Góry** oraz brał udział przy rozpropagowaniu, wypełnianiu oraz analizie ankiet badających poziom jakości życia oraz zaangażowania społecznego w Jeleniej Górze.

Jako organizacja strażnicza zajmująca się także transparentnością i monitoringiem życia publicznego zbadała w 2014 roku przy zaangażowaniu innych organizacji pozarządowych sprawy:

- podział środków Miasta w ramach otwartych konkursów ofert,
- dofinansowań do turnusów rehabilitacyjnych.

W obu przypadkach stosowane przez Urząd zasady podziału środków są nieprzejrzyste i wymagają wypracowania jednolitych i sprawiedliwych procedur na drodze współpracy Miasta z organizacjami pozarządowymi. Inicjatywy te przekazano do zgłoszenia swoim przedstawicielom w RDPP oraz Społecznej Powiatowej Radzie ds. Osób Niepełnosprawnych.

- c) Istotą funkcjonowania Sejmiku i organizacji w nim zrzeszonych lub z nim współpracujących jest wolontariat. To wolontariusze są pomysłodawcami i realizatorami poszczególnych działań. Wolontariat w KSON-ie oparty jest o zasadę podpisywania umów wolontaryjnych w rozumieniu Ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie. W roku 2014 na podstawie takich umów współpracowaliśmy z 53 osobami. Pośród wolontariuszy pojawiają się coraz częściej młodzi ludzie uczący się empatii i bezinteresownej pomocy.

8. Promocja zdrowego stylu życia i aktywnego wypoczynku osób niepełnosprawnych.

8.2. Popularyzowanie turystyki wśród osób niepełnosprawnych.

- a) W 2014 roku Karkonoski Sejmik Osób Niepełnosprawnych zorganizował „IV Rajd Pieszy Osób Niepełnosprawnych – góry otwarte dla wszystkich”. Wartość projektu wyniosła **4480,00 PLN** przy wkładzie własnym **1830,00 PLN**. Uczestniczyły w ponad 30 osób. Zadanie

zrealizowano przy pomocy Stowarzyszenia Diabetyków, Karkonoskiej Akademii Aktywnych Seniorów oraz środków PFRON pozostających w dyspozycji Miasta Jelenia Góra.

- b) We wrześniu 2014 r. ponad 200 osób niepełnosprawnych z KSON udało się na pielgrzymkę osób niepełnosprawnych do Krzeszowa.
- c) W 2014 roku Sejmik przeprowadził dofinansowany przez **Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego (kwota dofinansowania: 14 369,94 PLN, wkład własny finansowy: 956,00 PLN, praca wolontariuszy: 864,00 PLN; razem: 16 189,94 PLN)** projekt pn. **„Dolny Śląsk wczoraj. Dolny Śląsk dzisiaj – aktywizacja osób niepełnosprawnych poprzez turystykę”**. W ramach realizowanego zadania odbyło się 6 wycieczek do atrakcji turystycznych Dolnego Śląska. Osoby niepełnosprawne biorące udział w tym projekcie odwiedziły: sztolnie w Kowarach, Pałac Staniszów i Pałac na Wodzie, Karpacz (Mała Kopa, Dom Śląski), Pałac Mysłakowice i Pałac Bukowiec, Cieplice – Pałac Schaffgotschów oraz Muzeum Przyrodnicze, Tamę Pilchowicką oraz Zamek Wleń. W każdej wycieczce Sejmik zabezpieczał udział przewodnika oraz dwóch opiekunów osób niepełnosprawnych.
- d) W 2014 roku Sejmik przeprowadził II edycję projektu pn. **„Wędrówki po zapomnianych trasach turystycznych Jeleniej Góry”**. Zadania zostało dofinansowane ze środków **PFRON pozostających w dyspozycji Miasta Jelenia Góra** w kwocie **1 369,00 PLN**, a wkład własny finansowy Sejmiku to **250,00 PLN**, na **720,00 PLN** wyceniono pracę wolontariuszy. W ramach zadania zorganizowano 4 wycieczki na Górę Helikon, po szlakach turystycznych z przełomu XIX i XX wieku, po fortyfikacjach Jeleniej Góry oraz Jeleniogórskim Szlakiem kopań złota.
- e) W okresie od 16 do 19 września 2014 r. odbyła się **„Wycieczka integracyjna do Trójmiasta”** zorganizowana w ramach projektu dofinansowanego ze środków **PFRON pozostających w dyspozycji Miasta Jelenia Góra** (wartość projektu: **18 797,60 PLN**, dofinansowanie: **6 467,00 PLN**, wkład własny finansowy: **12 330,60 PLN**). W wycieczce wzięło udział 39 osób, z czego 22 niepełnosprawne w tym 4 ze znacznym stopniem niepełnosprawności.